

KL's høringssvar til vandområdeplanerne 2021-27

KL takker for muligheden for at kommentere på vandområdeplanerne for den tredje og foreløbig sidste planperiode.

KL kommer her med nogle overordnede generelle bemærkninger om planerne og deres konsekvenser, og henviser til de enkelte kommuners høringssvar i forhold til bemærkninger til enkelte vandløbsstrækninger, søer, spildevandsudløb mv.

Planperioden løber fra 2021-2027. Vi er nu ca. midt i 2022, og planerne forventes endeligt vedtaget ved udgangen af i år. Det betyder, at der kun er 5 år til at gennemføre de beskrevne indsatser og dermed opnå målopfyldelse. Det må betragtes som meget svært at nå, og vi har under alle omstændigheder travlt.

Planerne lægger op til et "genbesøg" af aftalen i 2024, ligesom det er aftalt med landbrugsaftalen. Genbesøget skal finde måder at nå de resterende reduktioner, som planerne på nuværende tidspunkt ikke har udpeget. Der sættes samtidig en række vidensindsamlings- og udviklingsprojekter i gang, der skal gøre os i stand til at udvælge de nødvendige indsatser. Dette hilser KL velkommen, og vi ser frem til at deltage i de forskellige fora, som nedsættes til at følge projekterne. KL bliver dog nødt til at påpege, at vi finder det utilfredsstillende, at vi skal nå så langt som til tredje planperiode, før dette bliver sat i værk. Vi har længe vidst, at vi stod på et for usikkert vidensgrundlag, og indsatser er blevet udskudt på den bekostning. I både 1. og 2. planperiode er vi blevet stillet i udsigt, at der ville ske en omfattende vidensindsamling. Dette er ikke sket i tilfredsstillende grad.

Fleksible ordninger

Der er nu meget kort tid til at opnå målopfyldelse, og samtidig er vi langt derfra. Hvis vi skal have en chance for at nærme os, er det afgørende, at der bliver sat ind på at gøre rammerne så fleksible som muligt, og at de efterhånden mange forskellige ordninger spiller langt bedre sammen og ikke konkurrerer mod hinanden. Det er en jungle at finde rundt i, både for kommuner, lodsejere og andre aktører. Jo flere spillere der er på banen, jo mere kompliceret bliver det, og jo længere tid kan det risikere at tage at få lavet en indsats.

Der er store forventninger om, at især udtagningsindsatsen skal op i et helt andet gear. Her er det vigtigt, at der er klare regler, smidige rammer, og at processen er gennemsigtig for lodsejerne, for at de vil gå med. Det hele er fortsat baseret på, at lodsejerne skal gå frivilligt ind i projekterne, og derfor må det gøres let og attraktivt for dem at være med.

Vi har alle en interesse i at få dette til at lykkes, derfor skal der være fokus på at fjerne barrierer og arbejde sammen.

Dato: 25. april 2022

Sags ID: SAG-2018-05719
Dok. ID: 3209674

E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

Dato: 25. april 2022

Sags ID: SAG-2018-05719
Dok. ID: 3209674E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København Swww.kl.dk
Side 2 af 4**Lodsejerkompensation**

Kompensationer til lodsejerne er en utrolig vigtig og afgørende ting i forhold til at få dem til at gå med i projekterne. Det er derfor af meget stor vigtighed, at de kan regne med de kompensationsstørrelser, som kommunerne melder ud på baggrund af statens takster, og at de ikke ændres eller bortfalder undervejs. Et projekt tager typisk flere år at realisere, særligt hvis der er jordfordeling involveret, og det giver dårlige signaler, når betingelserne ændrer sig undervejs.

Vandløbsindsatsen

I forhold til vandløbsrestaureringsprojekterne vil KL gerne kvittere for, at det store arbejde, som kommuner og vandråd udførte med at melde forslag til indsatsprogram, i det store og hele er blevet fulgt og kan genfindes i udkastet til vandområdeplanerne. Det har overordentlig stor betydning for det efterfølgende arbejde, som kommunerne skal ud at lave, at lodsejere og interesseorganisationer kan genkende deres forslag i den endelige plan, og de dermed er blevet hørt og inddraget. Som bekendt var der i de to tidligere processer med vandrådene meget lidt af vandrådenes arbejde, der overlevede, hvilket skabte stor frustration og forårsagede en del skår i tilliden og samarbejdet mellem kommuner og lodsejere.

I forhold til valg og muligheden for at ændre virkemiddel undervejs er der sket forbedringer i løbet af 2. planperiode, men KL ser gerne, at der bliver endnu mere fleksibilitet og mulighed for lokale prioriteringer. Det vil kunne spare meget tid, hvis det ikke var nødvendigt hele tiden at skulle søge om ændringer.

Store spærringer

Der er en række store spærringer, som er udskudt til "genbesøget" i 2024. KL finder, at det er for sent at vente med at starte de indsatser til efter 2024, når der skal være målopfyldelse i 2027. KL foreslår i stedet, at der allerede nu indledes drøftelser om en særlig ordning for at få de projekter gennemført. Vi deltager gerne i en dialog med staten og relevante interesseorganisationer om en mulig løsning, hvor vi kan få fjernet spærringerne, og hvor det samtidig giver mening for lodsejere at være med i projektet, og kommunerne kan få dækket deres udgifter.

Tilstandsvurderinger

Det er kritisabelt, at vores viden om tilstanden i vandløbene fortsat er så ringe på de fleste af parametrene. Det giver en falsk tryghed, når man antager, at vandløbet opfylder ud fra én parameter, når tilstanden på resten ikke kendes. Det kan være, at vi dermed laver indsatser de forkerte steder eller iværksætter de forkerte indsatser. Et forslag kunne være, at man, hvor der er tvivl om tilstanden, indhentede yderligere data i forbindelse med forundersøgelsen til vandløbsrestaurering. Herved opnås et bedre vidensgrundlag før realisering, og man kunne iværksætte den rette indsats, der sikrede målopfyldelse – på alle parametre.

Klimatilpasning

Generelt finder KL, at vandområdeplanerne forholder sig for lidt til det ændrede klima. Der henvises til den nationale klimatilpasningsplan, som vi endnu har til gode at se. Imidlertid er der udfordringer allerede nu, og de

bliver kun større med tiden. Hvad betyder f.eks. øget regn for udvaskningen? Eller øget tørke for vandløbsspidserne? Havvandsstigninger kan desuden medføre saltvandsindtrængning langt op i målsatte vandløb. Det kan give spekulationer om, hvorvidt det overhovedet giver mening at lave indsatser i selve vandløbet. Sådanne dilemmaer vil der opstå mange af i årene fremover, men planerne tager ikke hånd om dem.

Spildevand

På spildevandsområdet er der to hovedindsatser: Rensning i det åbne land samt udbedring af overløb. Det er nu kun få kommuner, der endnu mangler at få udrullet påbud om forbedret spildevandsrensning til enkeltejendomme, og der er en plan for, hvordan de sidste kommer i mål. I forhold til overløbene ser det sværere ud. Der er ikke så mange indsatser udpeget i planerne i denne periode. Der er dog en del videreførte indsatser fra både 1. og 2. planperiode, så det samlede billede er noget større. Hertil kommer alle de indsatser, der skal iværksættes som følge af de "manglende tilladelser". Dette er en kæmpe opgave, som ikke er tænkt sammen med vandområdeplanerne, og som vil kunne føre til, at der laves nye tilladelser i massevis, men som ikke vil give målopfyldelse eller sikre indsatser der, hvor det vil give mest mening både miljømæssigt og økonomisk set. Dertil kommer, at en del forsyninger vil blive udfordret på økonomien eller alternativt, at der vil skulle ske store takstforhøjelser.

Grundvand

I vandområdeplanerne er det vurderet, at der som udgangspunkt maksimalt må indvindes 30% af det dannede grundvand i en forekomst, for at grundvandsindvindingen anses som bæredygtig. Særligt på Sjælland er dette en udfordring, visse steder overstiger indvindingen allerede i dag de 30%. Det er uklart, hvor hård en grænse disse 30% er, og hvordan kommunerne skal administrere i forhold til den. Bør eksisterende tilladelser f.eks. reduceres, hvis grundvandsforekomsten vurderes i ringe tilstand? KL ønsker derfor, at det af vandområdeplanerne mere tydeligt fremgår, hvordan kommunerne forventes at administrere efter den nuværende viden om tilstanden i grundvandsforekomsterne ifm. sagsbehandling af indvindingstilladelser. Dette også for at sikre, at kommunerne administrerer nogenlunde ens (ud fra samme forståelse), og ligeledes at virksomheder og andre har noget at regne med.

Hvis ikke kommunerne skal administrere efter statens udmelding om bæredygtig indvinding, så er opgørelsen ikke brugbar for kommunerne og tjener kun til statens overvågning af grundvandsressourcen.

I forhold til indvindingens påvirkning af vandløb og natur savner kommunerne ligeledes et administrationsgrundlag, særligt i forhold til de små vandløb med risiko for udtørring. MST anbefaler en meget kompliceret model, som reelt ikke er brugbar.

Søer

I vandområdeplanerne er der 900 søer. Kun en brøkdel af disse opfylder miljømålet. Alligevel er der kun udpeget 40 søer til indsats. KL finder ikke, at dette er særligt ambitiøst, særligt set i forhold til at det tager lang tid for en sø at komme i balance, og at det derfor har meget lange udsigter, før der er målopfyldelse i søerne.

Dato: 25. april 2022

Sags ID: SAG-2018-05719
Dok. ID: 3209674

E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

Vandområdeplanerne estimerer et indsatsbehov for fosfor på 110 T på landsplan, men de indsatser, der er peget på, er langt fra tilstrækkelige, f.eks. vil fosforvådområder i det åbne land kun have en estimeret effekt på 4 T. Der er derfor behov for at kigge nærmere på andre virkemidler. KL stiller gerne op til en nærmere drøftelse af sø-problematikken.

Miljøfarlige stoffer

KL bakker op om, at der er nedsat et partnerskab om miljøfarlige stoffer, og deltager i det. Som andre også har påpeget, er det på høje tid, at der sættes ind over for disse stoffer, både med mere viden og udfasning. I forbindelse med forhandlingerne om vandområdeplanperiode 2015-21 blev aftale om kildeopsporing i kommunerne udskudt pga. manglende viden. Dengang var det meningen, at den viden skulle indsamles frem mod næste planperiode. Endnu engang er arbejdet dog udskudt som følge af manglende viden. Denne gang til efter "genbesøget", hvorefter der skal tages beslutning om kommunernes kildeopsporing. Imidlertid har PFAS-problematikken aktualiseret, at kommunerne får nogle retningslinier omkring kildeopsporing og ikke mindst en øget viden om baggrundsniveauer og diffus forurening for at kunne afgøre, hvor det giver mest mening at sætte ind.

Med venlig hilsen
Charlotte Weber
Konsulent

Dato: 25. april 2022

Sags ID: SAG-2018-05719
Dok. ID: 3209674

E-mail: CWEB@kl.dk
Direkte: 3370 3601

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4